

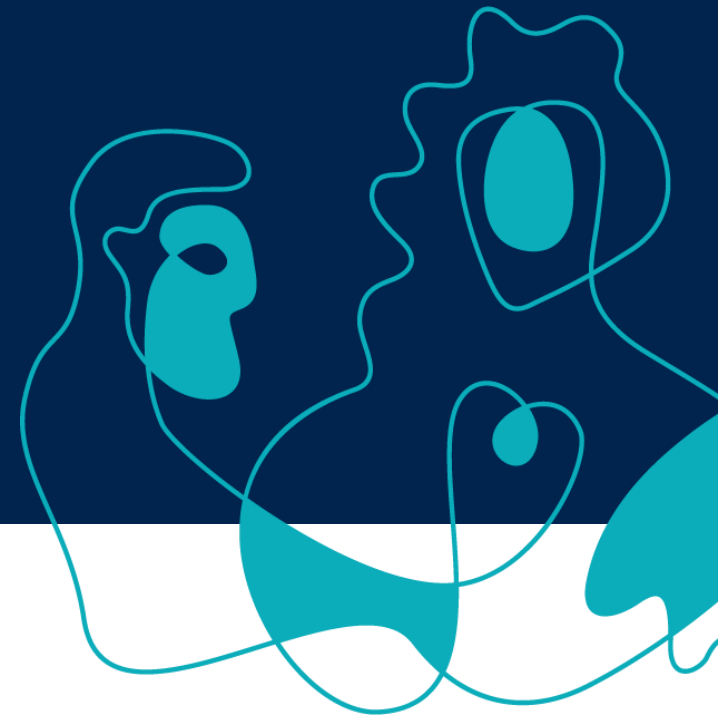
Webinar gjødselbrukforskrift

Nytt sidan sist

Åshild Irene Lie
Martin Søgne
Øyvind Vatshelle

Statsforvaltaren i Vestland

7. Mai 2026

Tema i dag

1. Tidsplan for rettleiing, fagsystem og oppklaringar frå landbruksdirektoratet
2. Kartlag for godkjenning av spreieareal ved vurdering av avstand til vassdrag
3. Problemstillingar som blir diskutert rundt i landet
4. Gjødseljournal
5. Nokre oppklaringar og påminningar
6. Spreieareal på kommunenivå
7. Kva skjer i kommunane
8. Eventuelt / andre spørsmål

1. Tidsplan landbruks- direktoratet - rettleiing, fagsystem mm.

- ✓ Versjon 2 av rundskriv (inkl. meir om tilsyn) Om kort tid
- ✓ Verktøy balansegjødsling Haust 2026
- ✓ Byggteknisk kvalitetssikring hos LMD
- ✓ Vurdering av tekniske krav hos LMD
- ✓ Nye normtal fjørfe, skal på høyring Frå 2027

Landbruksdirektoratet
Eiendomsregisteret

Fagsystem: Gjødselregisteret

Bokmål ▼ Fredrik Hope Knutsen (Freknuts)

Min oversikt Kart Rapporter

← Tilbake til min oversikt

Org.nr: 91403214

Bamle gård - Søknad om innmarksbeite

Teig 1 av 8 Vis alle teigene ▼

Send teig til befaring Gå til neste teig Gå til oppsummering

Areal og miljø Sikkerhet og adkomst Beiteverdi Ferdigstilling

Areal og miljø
Placeholder tekst

Gnr. / Bnr	Eiendomstype	Sekt (daa)	Diff	Status	Type gjødsel	Tidligere praksis
110/11/0	Eget	45	+1	Kontroller	Husdyrgjødsel	Husdyrgjødsel

Avstand til vassdrag

Aktiv vassdragslag

Er 6-10m buffersone ivare tatt?

Voluptate Lorem anim est sint Lorem anim sit irure nisi ullamco ea. Voluptate Lorem anim est sint Lorem anim sit irure nisi ullamco ea.

Hellingsgrad

Vis hellingsgrad

Er arealet under 28 % helling?

Voluptate Lorem anim est sint Lorem anim sit irure nisi ullamco ea. Voluptate Lorem anim est sint Lorem anim sit irure nisi ullamco ea.

Tegn fratrekk i kart

Fagsystem - når kan bonde og kommune ta i bruk (ca.)

NB! Bonden bruker eksisterende skifteverktøy!

1. Kjerneløysing
2. Enkel kartløysing spreieareal innmarksbeite Slutt mai -26
3. Melding om bruk av avløpsslam Slutt august -26
4. Sakshandsaming innmarksbeite Bortskaffing av organisk gjødsel Faktisk spreieareal November -26
5. Areal med særleg P-krevjande vekster Gjødseljournal Mars 2027
6. Gjødslingsplan Dispensasjonar Jordprøveregister Mai 2027

- Frittstående, ikkje del av fagsystem
- Mellombels løysing, data blir med til fagsystem
- Enkelt, men sikkert

←

Eiendom: 1120-3-9 (Klepp)
Innmarksbeite - Godkjent spreieareal

Detaljer

Id	27
Spreieareal (geom)	4 304 m ²
Kommune	Klepp
KnrGnrBnr	1120-3-9
Prosenttrekk	10%
Gjødseltype	Alle gjødselslag

Endringslogg

Fagsystem - når kan bonde og kommune ta i bruk (ca.)

NB! Bonden brukar eksisterande skifteverktøy!

1. Kjerneløysing
- ← 2. Enkel kartløysing spreieareal innmarksbeite Slutt mai -26
3. Melding om bruk av avløpsslam Slutt august -26
4. Sakshandsaming innmarksbeite
Bortskaffing av gjødsel
Faktisk spreieareal November -26
5. Areal med særleg P-krevjande vekster
Gjødseljournal Mars 2027
6. Gjødslingsplan
Dispensasjonar Mai 2027

Jordprøveregister

2. Kartlag spreieareal og avstand til vassdrag

6 meter ugjødsla sone mot
vassdrag (innmarksbeite)

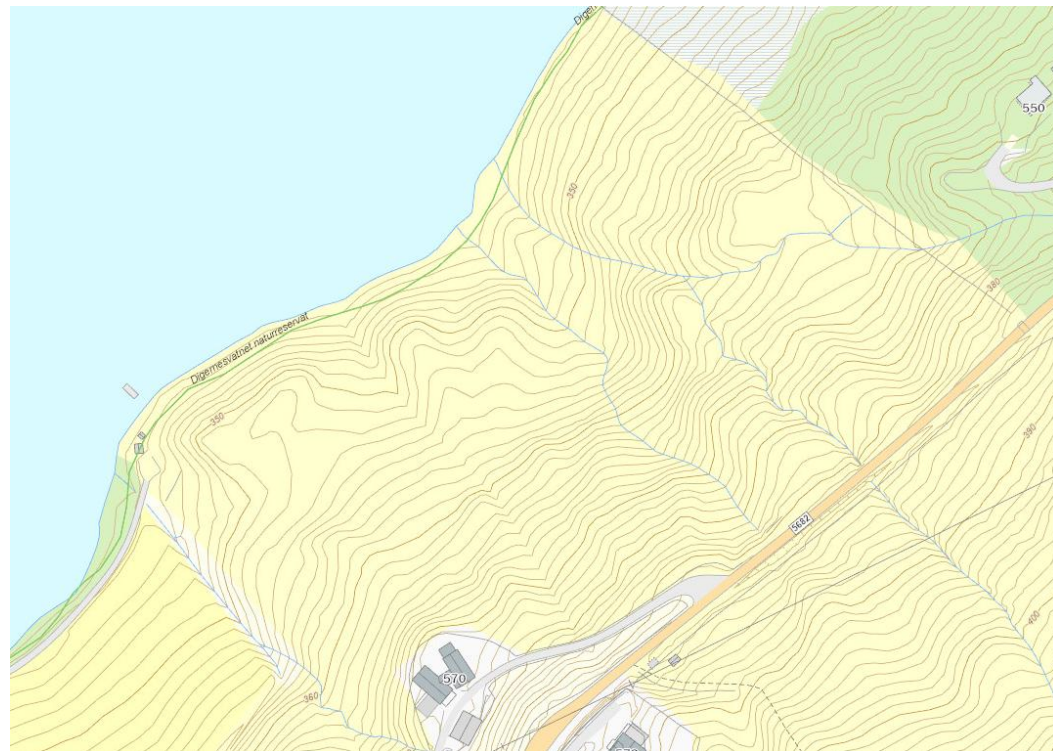
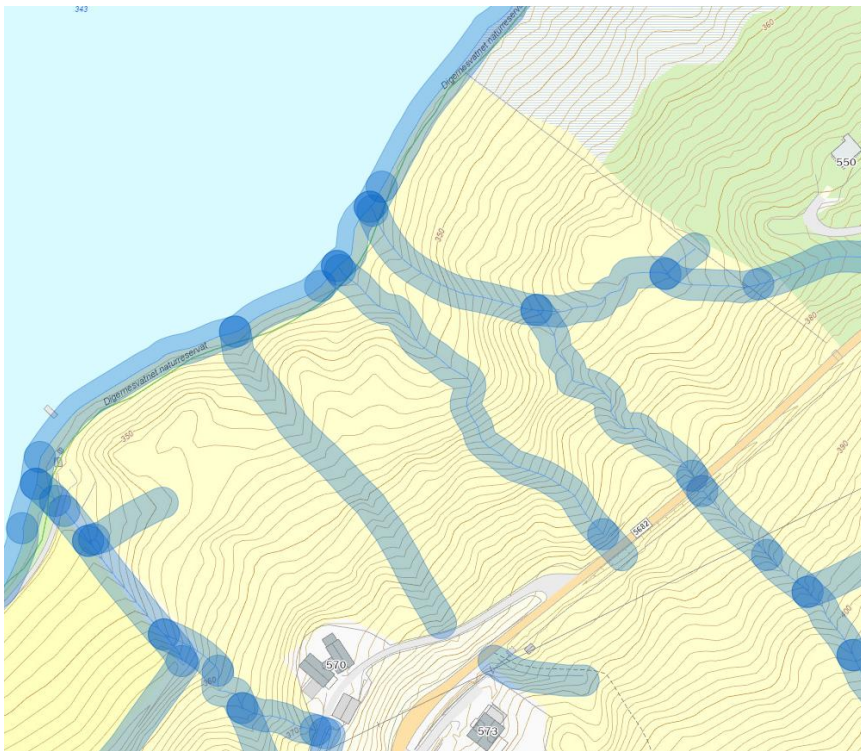
**«Basert på registrerte vassobjekt i
FKB-Vann (elv, bekk, innsjø og grøft)»**

- Datasettet skildrar geografisk plassering, forløp og form på desse objekta

Det betyr at kartlaget i praksis viser buffer mot registrerte vassobjekt i FKB, og ikkje ei avgrensing av vassdrag eller vass-førekomstar slik dei er definerte i Vann-nett.

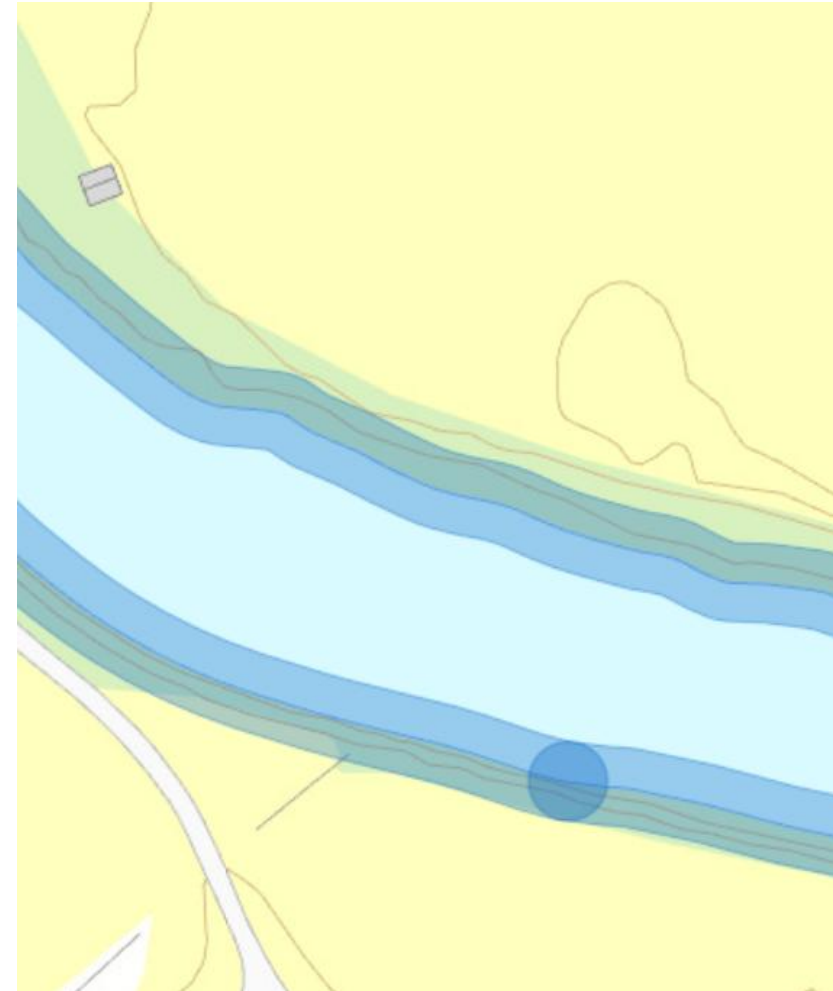

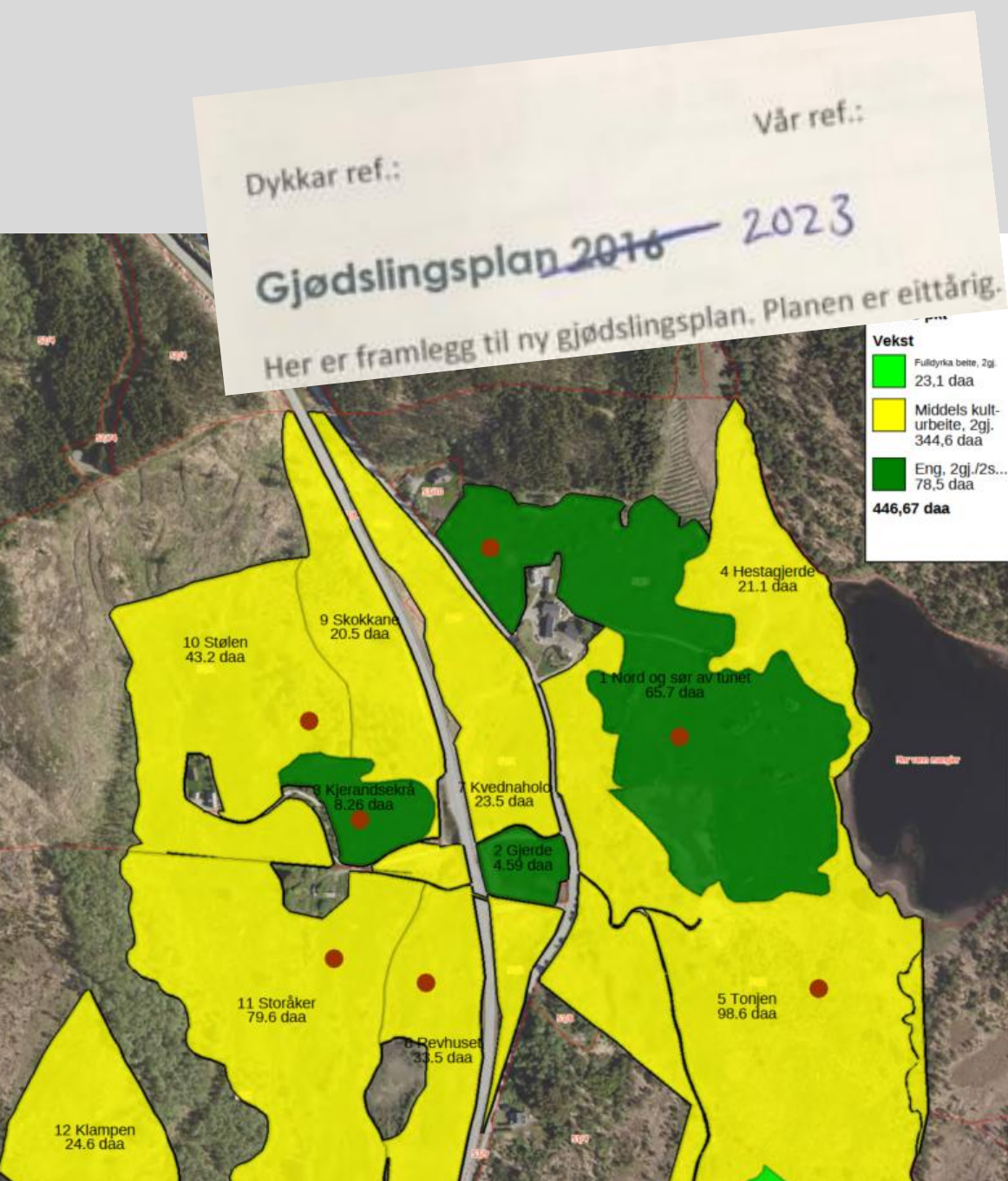
Eksempel på korleis dette kan sjå ut

Eksempel på korleis dette kan sjå ut

3. Problemstillingar som blir diskutert

- oppfølging av brot

- Manglande gjødslingsplan er ikkje lenger avkortingsgrunn etter produksjonstilskot (PT). Må heller bli fulgt opp etter gjødselbrukforskrifta § 30, men uavklart.
- Andre brot på gjødselbrukforskrifta kan bli vurdert til å gi grunn for avkorting (PT, § 11 om avkorting etter brot på anna regelverk).

3. Problemstillingar som blir diskutert...

- P-grensene gjeld per kalenderår. Ein får ikkje gjødsla med P til haustkorn eller haustattlegg dersom P-kvota for året er brukt opp.
- Fjørfe gjødsel er ikkje mogleg å spreie tynt nok, jf. P-grense/daa
- Fosforgrensa kan bli berekna som snitt over tre år *berre* for føretak utan husdyr. Kan ikkje gjere tilsvarande for sauebruk med fastgjødsel i attlegg.
- Utfordrande å bruke kompost til nabo grunna animaliebiproduktforskrifta v/Mattilsynet
- To representantforslag til Stortinget om lengre overgangstider mm: [19.3 Sp](#) og [25.3 FrP](#)

4. Gjødseljournal ved bruk av husdyrgjødsel

- ✓ Inkl. kor mykje fosfor (P) og nitrogen (N) per dekar
- ✓ Krevjande å oppgi nøyaktig mengd P og N som er spreidd per dekar, grunna ukjent totalvolum, ulik konsentrasjon gjennom sesongen mm. Gjødseljournal er difor ikkje fasit aleine på situasjon samanlikna med P-grenser.
- ✓ **NB! Ikkje generelle normtal for innhald pr kubikk!** Bonden finn kg P og N per kubikk ved å rekne kor mykje som er i gjødsla frå dyra (fosfor-kalkulator normtal), fordelt på totalt gjødselvolum.
- ✓ **For å vite om ein er under fosforgrensene:** Føretaket må bruke nok spreieareal til den totale mengda P som føretaket disponerer, og utan for stor skeivfordeling.

5. Oppklaringar og påminningar

Dispensasjon frå krav om gjødslingsplan

- Søknad til Statsforvaltaren ([Nye krav til bruk av gjødsel | Statsforvaltaren i Vestland](#))
- Kven kan søkje?
- Kommunane må opplyse føretak om ordninga
- Handsaming fortlaupande

Ymse

- Hugs å oppdatere kommunale nettsider
- Kommunen kan handsame søknad om dispensasjon for å gjødsle i utmark ved opparbeiding av nytt innmarksbeite
- Ikkje krav om tidsavgrensing for vedtak som spreieareal på innmarksbeite
- Statsforvaltaren kan gi dispensasjon for kraftigare gjødsling enn fosforgrensa, til dømes ved nydyrking
- Investeringsbehov, dialog med Innovasjon Norge

Utvalde krav Vestland	Frå 2025	2026	2027	2028	2029	2030	...	2033 →
Spreietidspunkt	15. sept utan nedmolding 1. nov med nedmolding Ikkje krav om hausting etter gj. 15. februar		15. september Hausting etter siste spreieing 1. mars <i>Føretak med overgangstid: 1. nov med nedmolding. Ikkje krav om hausting etter gj.</i>		15. september Hausting etter siste spreieing (slått, beiting, attlegg) 1. Mars			
Fosforgrense	3,5 kg P/daa		2,8 kg P/daa			2,5 kg P/daa	2,3 kg P/daa	
grense innmarksbeite	2,0 kg P/daa							
Gjødsel innmarksbeite husdyrgjødsel	6 meter avstand til vassdrag Søknadspliktig. Godkjenningar gitt før 1. feb 2025 gjeld framleis							
mineralgjødsel	Tillate der gjødslingsplan frå 2022 / 2023 viser at det blei brukt mineralgjødsel før 1. feb 2025			Søknadspliktig				
Gjødslingsplan	Som før Gamle fritak ok	§ 26: Nye krav til kven som skal ha gjødslingsplan. Kommunen kan ikkje gi fritak, Statsforvaltaren kan vurdere dispensasjon.						
Gjødseljournal	Ikkje krav	§ 27: Alle skal føre journal, òg dei som ikkje har krav om gjødslingsplan						
Oversikt over gjødsel «bortskaffa» eller motteke meir enn 75 kg P	Ikkje konkret krav	§ 27: <i>Dokumentasjon</i> når eit tek imot eller leverer bort større mengder organisk gjødsel. (Når system for rapportering er klart: Krav om <i>innrapportering</i> av bortlevering.)						
Jordprøver	Jordprøver tatt før 2025 er godkjent så lenge dei er kartfesta mm. (Når system for rapportering er klart: Krav om innrapportering av analyseresultat)					Uttak og analyse av jordprøver skal følge krav i § 29		
Bruk av avløpsslam						Ikkje tillate dersom P-Al >= 14 Maks 25 kg P/daa i tiårsperiode		

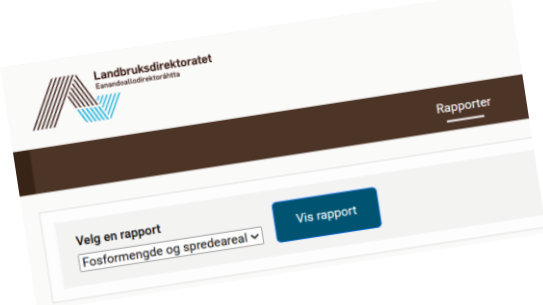
Kursdagar spreieareal

Regionale feltdagar - vurdering av spreieareal og biologisk mangfold på innmarksbeite

Onsdag 27.5	Sveio
Torsdag 28.5	Kvam
Fredag 29.5	Alver
Torsdag 4.6	Sogndal
Torsdag 11.6	Stad
Fredag 12.6	Sunnfjord (Skei)

Påmelding innan 20. mai

[Info på nettsida](#)

6. Teoretisk* spreieareal - for kvart føretak

Landbruksdirektoratet Eiendomsdirektoratet		Fylke	Kommune
		VESTLAND	GLOPPEN
Org. nummer	Navn	Spredeareal som mangler/Spredeareal man har ekstra 2025-2026 (daa)	Spredeareal som mangler/Spredeareal man har ekstra 2033--> (daa)
		588	894
		303	553
		343	522
		286	509
		128	459
		217	416
		257	391
		114	371
		237	371
		236	370
		239	363
		-17	349
		155	313
		148	307
		17	292
		21	284
		27	256

Raud	= manglar spreieareal
Grøn	= ledig spreieareal

Rapporten «Fosformengde og spredeareal» viser *teoretisk spreieareal** for kvart føretak, men berre for føretak med husdyr

* Betre situasjon dersom:

- Bruk av husdyrgjødsel på spreieareal innmarksbeite
- Beitetid i utmark / utanfor spreieareal
- Gjødsel blir gitt vekk

* Verre situasjon dersom:

- Ikkje husdyrgjødsel på alt areal
- Høgare avdrått enn 9,5 tonn (meir fosfor i gjødsla)
- Mineralgjødsel med fosfor, eks 25-2-6 / 22-2-12

Teoretisk* spreieareal - for kvar kommune

	Fosfor frå husdyr (tonn)	Tilgjengeleg spreieareal husdyrbruk	Tilgjengeleg spreieareal andre	Status spreieareal 2025 - 2026	Status spreieareal frå 2033
Gloppen	67	26 564 daa	5 486 daa	7 562 daa ledig	2 413 daa mangel
Sunnfjord			9860 daa	26 138 daa ledig	7671 daa ledig
Voss	95	42 150 daa	4 289 daa	15 417 daa ledig	1 294 daa ledig
Etne	53	17 350 daa	980 daa	2 259 daa ledig	5 614 daa mangel

Utrekning for heile kommunen
v/Statsforvaltaren i Vestland:

Rapport for føretak med dyr
+ areal på andre føretak produksjonstilskot

**Teoretisk, med same avgrensingar
som for kvart føretak:**

Meir spreieareal: innmarksbeite
Mindre fosfor: beitetid utmark mm ..

Mindre spreieareal: areal som ikkje blir gjødsla
Meir fosfor: mineralgjødssel med P

Areal ute av drift er ikkje medrekna

Kommune	Region	2025-26	2027-29	2030-32	frå 2033
ETNE	Sunnhordland	-2259	1514	3777	5614
KVINNHHERAD	Sunnhordland	-5558	-1174	1458	3594
GLOPPEN	Nordfjord	-7562	-2782	85	2413
BØVIK	Sunnhordland	-32	1110	1795	2351
SVEIO	Sunnhordland	-2574	-305	1056	2161
AUSTEVOLL	Midthordland	729	1329	1689	1982
SOLUND	Ytre Sogn	825	1238	1486	1688
ØYGARDEN	Midthordland	-424	425	936	1350
FITJAR	Sunnhordland	-748	242	836	1319
GULEN	Ytre Sogn	-2281	-604	403	1220
KVAM	Hardanger og Voss	-5044	-2283	-626	718
FEDJE	Nordhordland	94	135	160	180
ASKVOLL	Sunnfjord	-4158	-2105	-873	126
MASFJORDEN	Nordhordland	-1790	-1047	-601	-239
ÅRDAL	Indre Sogn	-496	-414	-364	-324
AURLAND	Indre Sogn	-2029	-1244	-774	-391
ASKØY	Midthordland	-981	-714	-556	-426
SAMNANGER	Midthordland	-933	-743	-629	-536
VAKSDAL	Nordhordland	-2152	-1401	-950	-584
MODALEN	Nordhordland	-852	-735	-665	-608
OSTERØY	Nordhordland	-4461	-2674	-1602	-732
EIDFJORD	Hardanger og Voss	-1314	-1124	-1011	-919
AUSTRHEIM	Nordhordland	-2167	-1609	-1275	-1003
STORD	Sunnhordland	-2543	-1943	-1582	-1290
VOSS	Hardanger og Voss	-15417	-8650	-4590	-1294
KINN	Sunnfjord	-4987	-3291	-2274	-1449
BREMANGER	Nordfjord	-2915	-2263	-1872	-1555
HØYANGER	Ytre Sogn	-3705	-2795	-2249	-1807
ULVIK	Hardanger og Voss	-2845	-2374	-2090	-1861
VIK	Ytre Sogn	-6096	-4199	-3061	-2138
TYSNES	Sunnhordland	-3648	-2994	-2601	-2282
HYLLESTAD	Ytre Sogn	-3568	-3044	-2729	-2474
STRYN	Nordfjord	-10968	-7365	-5203	-3450
STAD	Nordfjord	-10098	-6980	-5109	-3590
FJALER	Sunnfjord	-6828	-5315	-4407	-3670
BERGEN	Midthordland	-6733	-5671	-5033	-4515
ULLENSVANG	Hardanger og Voss	-9336	-7347	-6152	-5183
LÆRDAL	Indre Sogn	-7511	-6591	-6038	-5590
BJØRNAFJORDE	Midthordland	-8628	-7230	-6391	-5710
ALVER	Nordhordland	-16722	-11676	-8650	-6193
SOGNDAL	Indre Sogn	-11902	-9289	-7721	-6448
SUNNFJORD	Sunnfjord	-26138	-17290	-11980	-7671
LUSTER	Indre Sogn	-16902	-13765	-11882	-10354

Teoretisk* spreieareal for kvar kommune i Vestland

Tala må brukast med varsemd!

Kan gi realistisk bilete for kommunar med mykje mjølkeproduksjon, men innmarksbeite kjem i tillegg.

Utfordring med biogass-anlegg og fosfor frå oppdrettsnæringa..

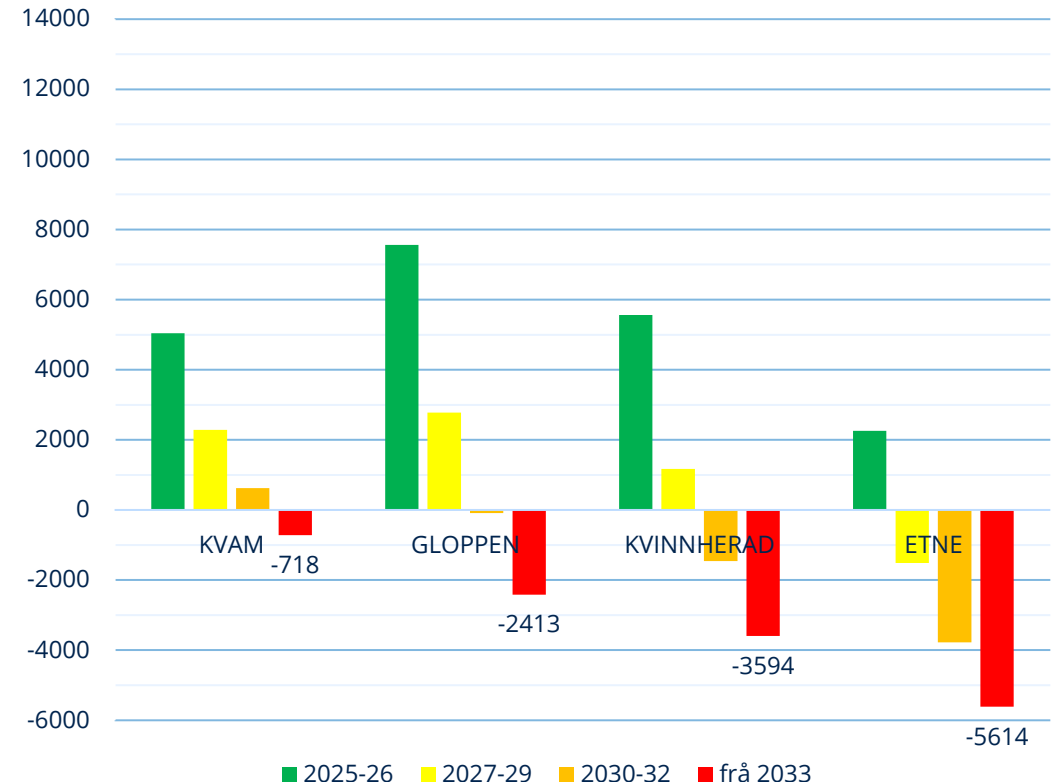
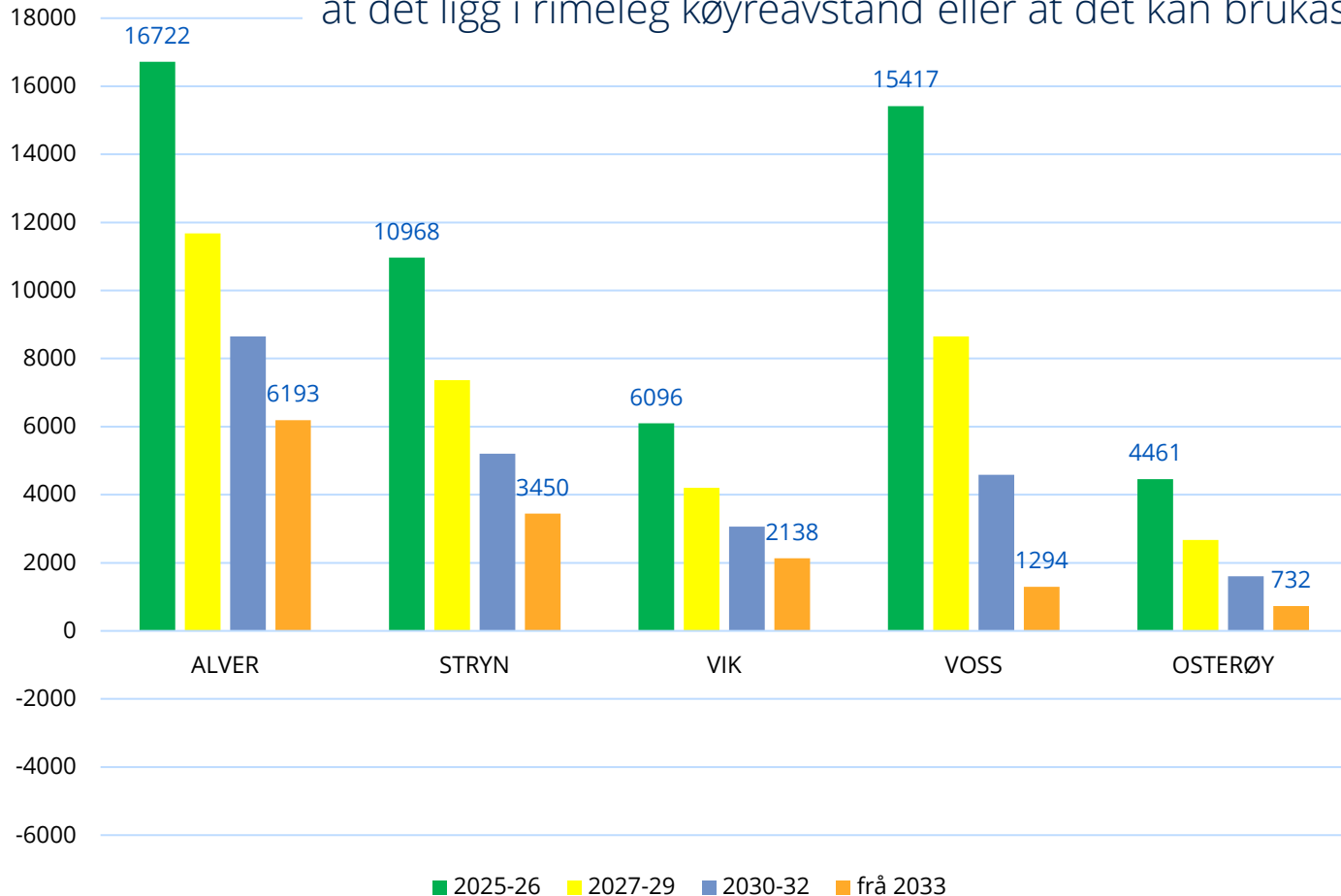
Gir feil bilete for kommunar med mykje sau, og særleg utegang

- Nordfjord / Sunnfjord
- Ytre og indre Sogn
- Nordhordland
- Hardanger og Voss
- Sunnhordland / Midthordland

Teoretisk* spreieareal for utvalde kommunar (daa) ved innskjerpa krav til fosforgjødning

Sjølv om det er nok spreieareal i kommunen, er det ikkje sikkert at det ligg i rimeleg køyreavstand eller at det kan brukast!

7. Kva skjer i kommunane

8. Eventuelt Andre spørsmål

